

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลดอนหญ้านาง
อำเภอกาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเด็นจุดเด่นของ ศพก.

๑. ประวัติและความเป็นมา

นายพิชิต คุณวงษา เกษตรกรต้นแบบ ศพก. ตำบลดอนหญ้านาง ปัจจุบันอายุ ๖๔ ปี ประกอบอาชีพ
ธุรกิจส่วนตัว แต่ด้วยบรรพบุรุษมีอาชีพทำนา จึงมีใจรักทางการเกษตร และได้รับความไว้วางใจจากพี่น้อง
ชาวบ้านพลับ ให้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๖ เมื่อเข้ามาเป็นผู้นำจึงทำให้มองเห็นว่าคนในหมู่บ้านส่วนใหญ่
ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนาปลูกข้าว เป็นหลัก ต้นทุนการผลิตสูง และผลผลิตที่ได้น้อย รองลงมามีอาชีพ
รับจ้าง บางครอบครัวมีรายได้ไม่เพียงพอทำให้มีหนี้สินทั้งในระบบ และนอกระบบ จึงได้มีแนวความคิดที่จะนำ
แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เพื่อปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างกับลูกบ้าน โดยเริ่มจากการทำนาแบบลดต้นทุน
นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อลดต้นทุน มีการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้สารชีวภัณฑ์และฮอร์โมนพืชที่ผลิตเอง
มาใช้เพื่อเพิ่มผลผลิต และการปลูกพืชผักสวนครัว เพื่อเอาไว้บริโภคในครัวเรือน แบ่งปันให้กับเพื่อนบ้าน และ
หากเหลือก็นำไปขาย ต่อมาจึงได้มีการขยายปลูกพืชไม้ผลเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งสร้างอาคารอเนกประสงค์
เพื่อไว้ใช้ประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน และสมาชิกหมู่ ๖ โดย ซึ่งตัวอาคารได้มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน
มาขอใช้ในการประชุมหรืออบรม จึงได้ปรึกษาหารือกับคณะกรรมการหมู่บ้านในการจะพัฒนาอาคารให้เป็น
ศูนย์กลางของการเรียนรู้ในทุกๆ ด้านไม่จำเป็นว่าต้องเป็นคนในหมู่ ๖ หมู่บ้านข้างเคียงก็สามารถเข้ามาใช้
ประโยชน์ได้

ปี ๒๕๕๗ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลดอนหญ้านาง อำเภอกาชี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จัดตั้งขึ้นตามนโยบายสำคัญ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ต้องมีการบูรณาการ
ขับเคลื่อนการดำเนินงานจากทุกหน่วยงานในสังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้ ศพก. เป็นศูนย์กลาง
ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทาง
การเกษตร โดยมีนายพิชิต คุณวงษา เป็นเกษตรกรต้นแบบ และดำเนินกิจกรรมมาจนถึงปัจจุบัน

สถานการณ์ปัจจุบัน ศพก. ตำบลดอนหญ้านาง อำเภอกาชี เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และถ่ายทอด
เทคโนโลยีการผลิตอย่างต่อเนื่อง โดยจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ แพลงเรียนรู้ และฐานการเรียนรู้ ดังนี้

- หลักสูตรการเรียนรู้ :**
๑. **หลักสูตรหลัก** - การลดต้นทุน
 - การเพิ่มผลผลิต
 ๒. **หลักสูตรบังคับ** - เศรษฐกิจพอเพียง
 - เกษตรผสมผสาน
 ๓. **หลักสูตรเสริม** - การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

ฐานการเรียนรู้ : จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ ฐานเรียนรู้เรื่อง การลดต้นทุนการผลิตข้าว จะประกอบด้วย การตรวจวิเคราะห์ดินเบื้องต้น การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าว ระบบนิเวศในแปลงนาข้าว การใช้สารชีวอินทรีย์ ใช้พืชสมุนไพรและฮอร์โมน การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ ฐานเรียนรู้เรื่อง การพัฒนามาตรฐานการผลิตข้าว (ขั้นตอนจัดทำ GAP)

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ ฐานเรียนรู้เรื่อง การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร (การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร)

ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ ฐานเรียนรู้เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่ (ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง)

แปลงเรียนรู้ : แปลงเรียนรู้ ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตข้าว

๒. ความสำเร็จตามเป้าหมายของ ศพก.

๑. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต และภูมิปัญญาทางการเกษตร

ศพก. ตำบลดอนหญ้านาง เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต ด้านพืช ประมง เศรษฐกิจพอเพียง เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับชุมชน เกษตรกรใกล้เคียง นักเรียน นักศึกษา และผู้ที่สนใจทั่วไป โดยเฉพาะภูมิปัญญาที่น่าสนใจมีผู้นำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง คือ แนวทางการลดต้นทุนการทำนา การนำจุลินทรีย์จาวปลวกมาใช้เป็นฮอร์โมนบำรุงพืช การทำปุ๋ยอินทรีย์ การจัดการไม้ผล เช่น ส้มโอ มะยงชิด

๒. การบริหารจัดการ

ศพก. ดอนหญ้านาง มีฐานการเรียนรู้ที่หลากหลาย จึงมีการสร้างวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ตามฐานต่างๆ ที่ถนัด เช่น การตรวจวิเคราะห์ดิน การจัดการโรคและแมลงในนาข้าว การจัดการชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดแมลง การทำฮอร์โมนบำรุงพืชต่าง ๆ และการบริหารจัดการ ศพก.ระดับอำเภอผ่านคณะกรรมการเครือข่ายระดับอำเภอ การบริหารจัดการศูนย์เครือข่าย ให้แหล่งศึกษาดูงานเพิ่มเติม จากศูนย์หลักได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. การให้บริการทางการเกษตร

ศพก. ดอนหญ้านาง ให้บริการทางการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การจัดงานเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field day) การจัดงานคลินิกเกษตร และมีผู้ที่สนใจติดต่อขอเข้าชม และศึกษาดูงาน อย่างต่อเนื่อง

๓. การบริหารจัดการ ศพก.

๑. มีคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับอำเภอ และมีการประชุมคณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง

๒. ปลูกพืชหมุนเวียน มีผลผลิตหมุนเวียนตลอดทั้งปี เช่น พืชผัก ส้มโอ มะยงชิด มะพร้าว น้ำหอม และข้าวแปรรูป

๓. การสร้างวิทยากรประจำฐานเรียนรู้

๔. ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

๑. สถานที่ตั้งของ ศพก. คมนาคม สะดวก อาคารสถานที่มีความพร้อมในการถ่ายทอด วัสดุอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์มีความพร้อม มีความต้องการลดต้นทุนการผลิต และลดการใช้สารเคมี

๒. ความร่วมมือของคนชุมชนที่ต้องการลดต้นทุนการผลิต หลังจากมาเรียนรู้ร่วมกัน และนำไปปฏิบัติในแปลงของตนเอง ขยายผลไปสู่เกษตรกรข้างเคียง

๓. มีการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างต่อเนื่อง

๕. แผนการพัฒนา ศพก. ในอนาคต

๑. การสร้างผลิตภัณฑ์หลักของ ศพก. ให้โดดเด่น ทั้งใน ศพก.หลักและเครือข่าย
๒. สร้างเครือข่ายในการขยายฐานการผลิต และการตลาด
๓. ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการผลิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๔. เชื่อมโยงกับ yong smart famer ในการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาเสริมทักษะในการผลิต

การตลาด